

nek nyugodva. Oly kereskedő, ki fizetéseképtelennek jelentené magát Bulgáriában, polgártársai előtt örökre elveszitené hitelét és becsületét. Mi csak ismételhetjük, hogy Bulgária folytonosan emelkedik és az ez idei kitünő termése után s még sok éven át jó és jövedelmező fogyasztási területet fog képezni, még pedig emelkedő faszükséglettel.

A rovar-mag és növény-gyűjtemények jókarban tartásáról.

Közli: P i s o Cornél, m. kir. erdész.

E rövid utasítást a rovar-mag és növény-gyűjtemények jókarban tartásáról azon oknál fogva óhajtom e becses lapokban közzétenni, mert tudomásom szerint a magyar szakirodalom ily közleményekben nem nagyon bővelkedik.

Mindamellett ki kell jelentenem, hogy soraim semmi újat nem tartalmaznak, s ezért nem is szólnak tapasztalt szakembereknek, hanem csupán azon szaktársaknak, kik ily gyűjtemények birtokába jutva, a kezelés szoros módja felől kellő tájékozással nem bírnak, továbbá kezdőknek, kik gyűjteményeket szerezni óhajtanak, végre jó szolgálatot vélek tenni ez által még az erdőőri szakiskolák azon vezetőinek is, a kik az iskola birtokában lévő gyűjtemények jókarban tartása végett nagyobb idővesztességgel és egyes szakmunkákból volnának kénytelenek tájékozást meríteni.

Minden gyűjteményt a reá romboló hatással bíró tényezők és ellenségektől kell megóvni.

A gyűjtemények ellenségei a következők:

1. a por,
2. a penész,

3. a rovarok (rablórovarok, Raubinsecten) és

4. a világosság.

Por ellen csak akkor védhető meg a gyűjtemény sikerrel, ha jó és tökéletesen záró tobozban van elhelyezve. Ha a toboz ezen kellékekkel nem bírna, úgy szükséges azt más, valamivel nagyobb tobozba vagy szekrénybe elhelyezni és befedni.

Penész mutatkozik rendszeresen akkor, ha a gyűjteményben lévő példány valamelyike az elhelyezés előtt tökéletesen száraz nem volt, vagy ha a szoba a hol a gyűjtemény tartatik, nedves s végül, ha a gyűjtemény falra akasztatik, vagy a szoba padozatához közel, vagy épen erre helyeztetik el.

A példányok tehát a gyűjteménybe való elhelyezés előtt gondosan és tökéletesen kiszáritandók.

Nedves és északnak fekvő szobákban, továbbá földön és falon s ezek közelében a gyűjteményt elhelyezni nem szabad.

A gyűjteményben kárt okozó rovarok (mint p. o. Dermestes, Ptinus, Anthrenus és Tinea fajok, nemkülönb az apró portetvek (Staubmilben) ellen igen sok szer alkalmazható. A legjobbak: chloroform, aether, benzín és higany.

Használat alkalmával ezen szerek bármelyikével egy kis csészét töltünk meg, mely a gyűjteménybe tétetik.

A folyadék kipárolgása megsemmisíti a gyűjteményben élősködő rovarokat.

Rovargyűjteményeknél a higany olyképen is alkalmaztatik, hogy körülbelül egy gyűszűnyi mennyiség a gyűjtőszekrény fenekére öntetik. Ez utóbbi esetben szükséges azonban, hogy a gyűjtemény — a mennyire lehetséges — vízszintesen kezeltessek, mert ellenkező esetben a higany mozgékonyasága és súlyánál fogva könnyen megsemmisíthet egyes példányokat.

Nehogy a világosság a rovarok s kivált a lépkék színezetét elhalványítsa, a gyűjtemény sötétben tartandó.

Bármily jó állapotban vagy védett helyen legyen is a gyűjtemény, szükséges azt minden három hétben, vagy legalább minden hónapban egyszer megtekinteni.

A portól ellepett példányokat finom ecsettel óvatosan megtisztítgatjuk.

A penész, portetvek vagy más rovarok által megtámadt példányok, melyeket az ezek alatt fölhalmozódott poron könnyen észrevehetni, azonnal kiemelendők a gyűjteményből.

Kiemelés után a fedeles szarvu rovarok (caleoptera) pár órára chloroformba, benzín vagy borszeszbe tétetnek.

A lepkék ugyanezen folyadékba mártott ecsettel tisztítandók.

Az ily módon kezelt példányokat előbb igen jól ki kell szárítani, s csak ezután lehet eredeti helyükre visszatenni.

A lepkéket még egy más baj is éri, az ugynevezett elolajosodás (Oehlig werden) azaz a lepke lassan-lassan oly kinézést nyer, mintha olajba lett volna mártva. Ily példányok a gyűjteményből azonnal eltávolítandók, mivel a baj ragadós.

Az elolajosodástól való tisztogatás igen hosszas, körülményes és gyakorlatot igényel.

Maggyűjteményt úgy állítunk össze, hogy egy nagyobb skatulát (szekrényt) készítünk, mely egyenlő koczkaüregekre van beosztva, és melyekbe a magvakat elhelyezzük.

Ha a skatulya vagy gyűjtőszekrény nagyobb terjedelmű, úgy külön e célra készített asztalon helyezzük el.

Ez esetben czélszerű a gyűjtőszekrényt olyképen készíttetni, hogy az egész beosztás lejtős helyzetbe jöjjön, mert így a magvak áttekintése sokkal kényelmesebb.

Ha a magkészlet az asztalon fekvő szekrénybe nem férne, úgy az asztal fiókkal látandó el, mely fióknak $\frac{3}{4}$ -ed része úgy osztatik be koczkaüregekre, mint a gyűjtőszekrény.

Magától értetődik, hogy ezen célra csakis jól praeparált és szárított magvakat használunk.

Itt leginkább a penész okoz nagyobb kárt. A penészgombák által megtámadt magvakat a gyűjteményből kiemeljük s ezeket vagy a fent említett folyadékokkal kezelve, a penésztől kitakarítjuk s kiszáritjuk, vagy pedig más frissekkel kicseréljük.

Száritott és előzőleg jól praeparált növényeket keretekben vagy herbariumban, vagy papiros között (itatós papiros) lehet tartani.

Keretekben, melyek rendszeren a falon csüngnek, csak akkor helyezük el a növényeket, ha ezeket szakoktatási célból folyton a növedékek szemei előtt akarjuk tartani.

A keret négy szegletét a falfelőli oldalon egy kis toldadékkal látjuk el, hogy a levegőnek szabad járása akadályozva ne legyen.

Az ily módon elhelyezett növények azonban sokáig nem tarthatók, mivel ezek előbb-utóbb a penésznek, a rovarok és világosság befolyásának áldozatul esnek.

Sokkal kedvezőbben áll a dolog a herbariumban elhelyezett növényeknél.

Itt a növények nincsenek oly annyira a penésznek és világosságnak kitéve, s ha ezeket — higanynyal, nicotinnal (dohánylevelek közt) stb. — még az élőködő és kárt okozó rovarok ellen is megvédjük, ugy ezek sok éven át eltarthatók.

Egyes papirosivekben rendszeren akkor helyezük el növényeinket, ha gyűjteményünk terjedelmes és ez folyton nagyobodik.

Magától értetődik, hogy ugy a növény, valamint a rovar, mag vagy bármelyik gyűjteményt feliratokkal ellátni s valamely rendszer vagy legalább egy jó tankönyv szerint rendezni kell.